

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОФ, ОЕ, ОС, ИР)

6. фебруар 2018.

Напомене. Испит траје 180 минута и ради се самостално. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају заједно предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табелици. Исте податке написати и на омогу вежбанке.

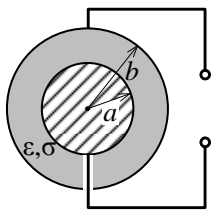
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА					ЗАДАЦИ						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.	Укупно	УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА

ПИТАЊА

1. У вакууму је познат потенцијал $V(x, y, z) = V_0 e^{-(x^2+y^2)/a^2}$ тачака у Декартовом координатном систему, $-\infty < x, y, z < \infty$, где су V_0 и a константе. У свакој тачки одредити (а) вектор јачине електричног поља и (б) густину запреминског наелектрисања.

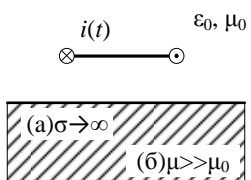
(а)	(б)
-----	-----

2. На слици је приказан сферни кондензатор, полупречника електрода a и b , испуњен хомогеним линеарним несавршеним диелектриком, пермитивности ϵ и специфичне проводности σ . Полазећи од једначине континуитета за стационарно струјно поље и одговарајућих дефиниционих израза, одредити изразе за (а) капацитивност и (б) проводност кондензатора.

(а)	(б)
-----	-----

3. Илустровати теорему ликова за случај хоризонталне жичане контуре, у којој постоји струја $i(t)$ и која се налази изнад равног, бесконачно великог (а) савршеног проводника и (б) феромагнетика.

(а)	(б)
-----	-----

4. (а) Написати Лоренцов услов у комплексном облику. (б) Полазећи од израза за вектор јачине електричног поља преко електричног скалар-потенцијала и магнетског вектор-потенцијала, и Лоренцовог услова, извести израз за комплексни вектор јачине електричног поља само у функцији магнетског вектор-потенцијала.

(а)	(б)
-----	-----

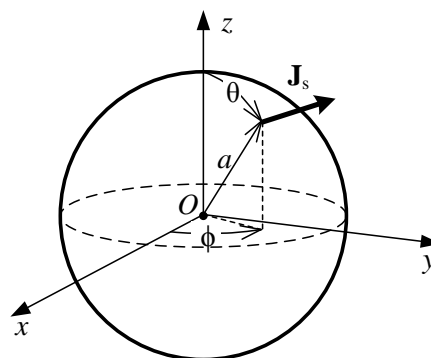
5. (а) Раван униформан простопериодичан TEM талас, учестаности f , простире се у правцу и смера орта $\mathbf{n}$ кроз добар проводник специфичне проводности σ . У тачки одређеној вектором положаја $\mathbf{r}_0$ познат је комплексни вектор јачине електричног поља, $\underline{\mathbf{E}}(\mathbf{r}_0) = \mathbf{E}_0$. Одредити израз за комплексни вектор јачине електричног поља у произвољној тачки простора $\underline{\mathbf{E}}(\mathbf{r})$.

6. Како се дефинишу (а) усмереност (директивност), (б) добитак (појачање) и (в) ефективна површина антене.

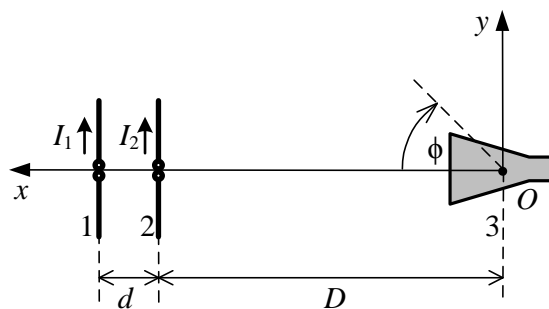
(а)	(б)	(в)
-----	-----	-----

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоје простопериодичне струје, високе кружне учестаности ω , само по површи сфере полупречника a . У сферном координатном систему вектор густине површинских струја дат је изразом $\mathbf{J}_s = \sqrt{2}J_{s0} \sin\theta \sin\phi \cos\omega t \mathbf{i}_\phi$, где је J_{s0} константа, $0 \leq \theta \leq \pi$, $0 \leq \phi \leq 2\pi$. Одредити у комплексном облику изразе за: (а) густину наелектрисања сфере, (б) вектор јачине електричног поља ових наелектрисања у координатном почетку (тачки O), и (в) вектор јачине индукованог електричног поља у координатном почетку (тачки O).

2. Два предајна полуталасна дипола (антене 1 и 2), постављена су на међусобном растојању $d = 2,5 \text{ mm}$, паралелно y -оси, као на слици. Диполи се напајају простопериодичним струјама комплексних јачина $\underline{I}_1 = 0,1 \text{ A}$ и $\underline{I}_2 = \underline{I}_1 e^{i\delta}$, и учестаности $f = 30 \text{ GHz}$. Пријемна левак антена (антена 3) се налази на растојању $D = 6,4 \text{ m}$ од другог дипола и има комплексну карактеристичну функцију зрачења $\underline{\mathbf{F}}_3 = |1 + \cos\phi| \mathbf{i}_\phi$ ($0 \leq \phi \leq 2\pi$), према референтном смеру са слике. (а) Израчунати фазни помак струје другог дипола, δ , тако да је на месту пријемне антене ефективна вредност јачине електричног поља максимална. (б) За то δ израчунати ефективну вредност емс која се индукује у пријемној антени.

Напомена

У сферном координатном систему је: $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} (r^2 A_r) + \frac{1}{r \sin\theta} \frac{\partial}{\partial \theta} (A_\theta \sin\theta) + \frac{1}{r \sin\theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}$.

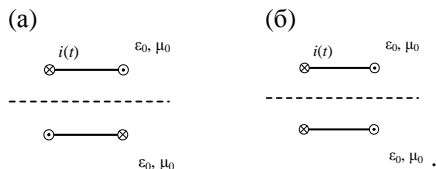
**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОФ, ОЕ, ОС, ИР),
ОДРЖАНОГ 6. ФЕБРУАРА 2018. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. (a) $E = 2 \frac{V_0}{a^2} e^{-(x^2+y^2)/a^2} (x\mathbf{i}_x + y\mathbf{i}_y)$. (б) $\rho = 4 \frac{\epsilon_0 V_0}{a^2} \left(1 - \frac{x^2+y^2}{a^2}\right) e^{-(x^2+y^2)/a^2}$.

2. (a) $C = \frac{4\pi\epsilon}{\frac{1}{a} - \frac{1}{b}}$, (б) $G = \frac{4\pi\sigma}{\frac{1}{a} - \frac{1}{b}}$.

3.

4. (a) $\text{div} \underline{\mathbf{A}} = -j\omega\epsilon\mu \underline{V}$. (б) $\underline{\mathbf{E}} = \frac{1}{j\omega\epsilon\mu} \text{grad div} \underline{\mathbf{A}} - j\omega \underline{\mathbf{A}}$.

5. $\underline{\mathbf{E}}(\mathbf{r}) = \underline{\mathbf{E}}_0 e^{-\sqrt{\pi\mu_0\sigma}(1+j)(r-r_0)\mathbf{n}}$

6. (a) $D(\theta, \phi) = \frac{I_{zr}(\theta, \phi)}{(I_{zr})_{sr}}$, где је I_{zr} интензитет зрачења. (б) $G(\theta, \phi) = \frac{4\pi I_{zr}(\theta, \phi)}{P_{zr} + P_{gub}}$, где су P_{zr} и P_{gub} су снага зрачења и снага

губитака антене, респективно. (в) $S_{\text{eff}}(\theta, \phi) = \frac{P_p}{|\mathbf{P}(\theta, \phi)|} = \frac{\lambda^2}{4\pi} G(\theta, \phi)$, где је P_p снага коју антена предаје прилагођеном пријемнику, а λ таласна дужина у слободном простору.

ЗАДАЦИ

1. (a) $\underline{\rho}_s = j \frac{J_{s0}}{\omega a} \cos \phi$. (б) $\underline{\mathbf{E}}_Q = -j \frac{\pi J_{s0}(1+j\beta a)e^{-j\beta a}}{8\epsilon_0\omega a} \mathbf{i}_x$, $\beta = \omega\sqrt{\epsilon_0\mu_0}$. (в) $\underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} = j\omega \frac{\pi\mu_0 a J_{s0} e^{-j\beta a}}{8} \mathbf{i}_x$.

2. (a) $\delta = 2\pi \left(k - \frac{1}{4}\right)$, $k = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$. (б) $\epsilon = 11,94 \text{ mV}$.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 13. ФЕБРУАРА У 13:30 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ, У СОБИ 63, ЈЕ 13. ФЕБРУАРА ОД 13:30 ДО 14:00 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика